

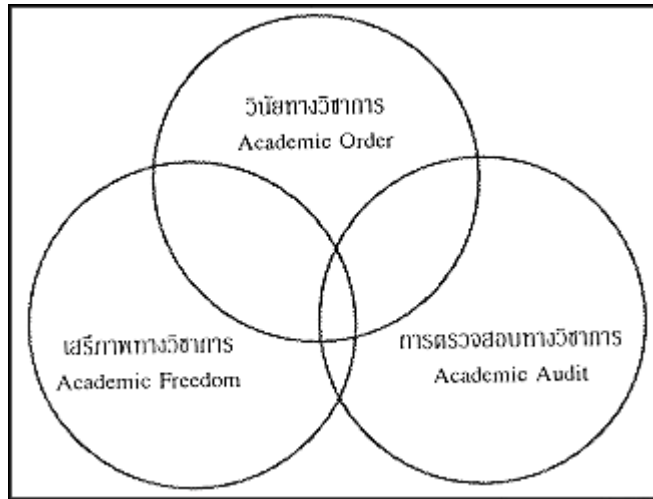
การประกันคุณภาพวิชาการบัณฑิตศึกษา

กฤษมนต์ วัฒนารงค์

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาเป็นการจัดการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ได้แก่ ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต ระดับปริญญาโท ปริญญาเอก และหลังจากปริญญาเอก ส่วนมากในการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา จะเน้นการศึกษาระดับปริญญาโท และปริญญาเอก ซึ่งมีลักษณะและรูปแบบของหลักสูตรหลากหลายตามลักษณะของแต่ละสาขาวิชา นอกจากนี้ยังหลากหลายตามลักษณะของความเชื่อถือในรูปแบบของการบริหารและการจัดการของแต่ละสถาบันการศึกษาอีกด้วย ความสำคัญประการหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ไม่ว่าจะอยู่ในลักษณะหรือรูปแบบใดก็ตาม คือ การพยายามให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ (Quality) เป็นที่เชื่อถือยอมรับและบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ (Efficiency) และประสิทธิผล (Effectiveness) แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาจึงเกิดขึ้นเพื่อให้เกิดความมั่นใจได้ว่า การจัดการศึกษาของแต่ละสถาบันมีคุณภาพเป็นที่เชื่อถือได้

อย่างไรก็ตาม ลักษณะของการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษามีความแตกต่างจากระดับปริญญาตรีไม่เฉพาะปริมาณของความรู้ที่ผู้เรียนจะได้รับและพัฒนาขึ้นแต่ละคนแต่รวมทั้งคุณภาพของกระบวนการเรียนรู้ (Cognition) เช่น ปริญญาโท เน้นความสามารถในการรู้เท่าทันความรู้ สามารถแยกสิ่งที่น่าเชื่อถือออกจากสิ่งที่ไม่น่าเชื่อถือได้ สามารถบอกถึงข้อความรู้ใหม่ใดที่มีเหตุผล และข้อมูลสนับสนุนเพียงพอ ภายในขอบเขตและข้อตกลงที่กำหนดไว้ในการที่จะได้มาซึ่งความรู้ความสามารถของกระบวนการเรียนรู้นี้ ต้องสามารถมองเห็นถึงจุดอ่อน จุดแข็ง และปัจจัยต่างๆ ที่อาจสร้างความคลาดเคลื่อน จึงให้มีการทำวิทยานิพนธ์ (Thesis) ซึ่งเป็นการศึกษาในสาขานั้น ส่วนปริญญาเอกนั้นการทำวิทยานิพนธ์ (Dissertation) มีความลึกซึ้งกว่าระดับปริญญาโทโดยเน้นความรู้ใหม่ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นทั้งการจัดการศึกษาในระดับปริญญาโทและการจัดการศึกษาระดับปริญญาเอก มีลักษณะร่วมกันคือคุณภาพทางวิชาการที่แต่ละสถาบันการศึกษามีพันธะ และภารกิจที่สำคัญจะต้องสร้างความมั่นใจให้ทั้งตัวผู้เรียนและสังคมว่าปริญญาระดับมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิต มีคุณภาพเป็นที่เชื่อถือและยอมรับได้ ปัจจัยที่ทำให้เกิดความมั่นใจในคุณภาพหรือการประกันคุณภาพทางวิชาการ (Academic Quality Assurance) ในระดับบัณฑิตศึกษาประกอบด้วยองค์ประกอบอย่างน้อย 3 ประการ ได้แก่ วินัยทางวิชาการ (Academic Order) เสรีภาพทางวิชาการ (Academic Freedom) และการตรวจสอบทางวิชาการ (Academic Audit)

องค์ประกอบการประกันคุณภาพวิชาการบัณฑิตศึกษา

วินัยทางวิชาการ (Academic Order)

ศาสตราจารย์นายแพทย์จรัส สุวรรณเวลา ได้ให้ความหมายวินัยทางวิชาการว่าหมายถึง ความรับผิดชอบของนักวิชาการที่จะต้องกำกับตนเองในการประพฤติปฏิบัติให้สมกับเป็นนักวิชาการ การมีวินัยทางวิชาการของอาจารย์ในระดับบัณฑิตศึกษา จึงเป็นอีกคุณลักษณะหนึ่งนอกจากคุณลักษณะที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดไว้ว่าด้วยการเป็นอาจารย์บัณฑิตศึกษา ตามประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2533 วินัยทางวิชาการของอาจารย์บัณฑิตศึกษา เช่น การหมั่นเพียรหาความรู้เพิ่มเติมให้ทันสมัยอยู่เสมอ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ปรับปรุงงานของตนให้มีประสิทธิภาพ (Efficency) และประสิทธิผล (Effedivenes) สูงสุด สามารถใช้วิจารณ์ญาณความรู้และเหตุผลในการวิจัย ควบคุมการวิจัยประเมินองค์ความรู้ใหม่เพื่อให้เป็นองค์ความรู้ของตนเพื่อถ่ายทอดแก่นักศึกษา หรือให้บริการแก่สังคม มีความรับผิดชอบในการสอนอย่างเต็มที่ที่มีการรักษาคุณธรรมและจริยธรรม เป็นต้น การส่งเสริมให้อาจารย์มีวินัยทางวิชาการเป็นภารกิจที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยอื่นๆ ในระบบของแต่ละมหาวิทยาลัย เช่น การพัฒนาด้านบุคลากร ผลตอบแทน ความก้าวหน้า ผู้บริหาร และการได้มาซึ่งผู้บริหารรวมทั้งการสรรหาและคัดเลือกอาจารย์ผู้สอนจากการศึกษาลักษณะวินัยทางวิชาการของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยจะมีความสัมพันธ์กับคุณภาพและชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยหรือสถาบันนั้น การสร้างบรรยากาศของการมีวินัยทางวิชาการ ผู้บริการทุกระดับ ตั้งแต่ หัวหน้าภาควิชา คณบดี และอธิการบดี ต้องเห็นความสำคัญที่จะต้องสนับสนุนให้เกิดขึ้น ทั้งในส่วนของอาจารย์ผู้สอนและในส่วนของผู้เรียนหรือนักศึกษา

สำหรับอาจารย์ผู้สอน จะต้องมีแผนการสอนที่เขียนขึ้น สามารถเผยแพร่ได้และรับผิดชอบ ดำเนินการสอนตามแผนที่กำหนดให้ได้ ซึ่งจะมีประโยชน์ทั้งตัวผู้สอนเองและตัวผู้สอนอื่นจะสามารถวางแผนการสอนให้ต่อเนื่องได้ นอกจากนี้ผู้เรียนก็จะได้รับทราบแนวทางการปฏิบัติตนตามแผนการเรียนของอาจารย์ผู้สอน หัวหน้าภาควิชา และหัวหน้าสาขาวิชา ต้องทำหน้าที่ให้เต็มที่ในการกำกับดูแลประสานงานให้การ

เรียนการสอนแต่ละวิชาสัมฤทธิ์ผล การประเมินผลการเรียนของผู้เรียนทั้งในส่วนที่ใช้ในการเสริมการเรียนรายวิชา และในส่วนสาระสำคัญของรายวิชาเพื่อให้จบหลักสูตรนั้น อาจารย์ผู้สอนต้องรับผิดชอบในการประเมินผลและตัดสินผลอย่างถูกต้องเหมาะสม ยุติธรรม ไม่มีอคติในลักษณะความแตกต่างของแต่ละบุคคลในผู้เรียน มหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงทุกแห่งที่ได้รับการยอมรับและยกย่องว่ามีความเป็นเลิศทางวิชาการนั้น เกิดขึ้นจากการที่อาจารย์ในมหาวิทยาลัยนั้นเป็นคนเก่ง มีผลงานทางวิชาการเป็นที่แพร่หลายและยอมรับ **อาจารย์จึงเป็นหัวใจสำคัญของคุณภาพทางวิชาการ และอาจารย์ที่เก่งและมีผลงานเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการ มักเป็นอาจารย์ที่มีวินัยทางวิชาการเสมอ**

ในส่วนของผู้เรียนหรือนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จำเป็นต้องได้รับการคัดเลือก คุณสมบัติและความสามารถที่จะเรียนในระดับบัณฑิตศึกษาให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาเฉพาะบุคคลที่เหมาะสมเท่านั้น คุณสมบัติของผู้เรียนระดับบัณฑิตศึกษา (Requirements) ของแต่ละสถาบันการศึกษาอาจไม่เท่าเทียมกัน สถาบันการศึกษาหรือมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงจะมีการพิจารณาคุณสมบัติของผู้เรียนอย่างเข้มงวด หรือเรียกว่ามี Requirements สูง ส่วนสถาบันหรือมหาวิทยาลัยทั่วไปมักตั้งเกณฑ์ไว้ระดับปานกลาง เกณฑ์มาตรฐานที่มหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกานิยมใช้ในเบื้องต้นก่อนที่จะพิจารณาคุณสมบัติอื่นๆ คือ คะแนนผลสอบ GRE หรือ GMAT ถ้าเป็นนักเรียนต่างชาติที่ไม่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแรก ต้องพิจารณาคะแนน TOEFL ด้วย เป็นต้น จุดมุ่งหมายของการคัดเลือกผู้ที่เหมาะสมจะเข้าเรียนระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อต้องการได้ผู้เรียนที่มีวินัยทางวิชาการเพราะ **ผู้ที่จบการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต้องสามารถเป็นผู้นำทางวิชาการในสาขาที่ตนได้รับการศึกษาได้ด้วย**

เสรีภาพทางวิชาการ (Academic Freedom)

เสรีภาพทางวิชาการ ผู้เขียนได้เสนอแนวคิดไว้ในวารสารวิชาการพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 เดือนกุมภาพันธ์ 2538 หน้า 23-28 เมื่อวินัยทางวิชาการรวมกับเสรีภาพทางวิชาการเป็นการใช้เสรีภาพทางวิชาการอย่างมีวินัย ทำให้เกิดความคิดอิสระที่จะสร้างสรรค์เป็นพลังของฐานการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ในปัจจุบันองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่มากไม่เกิดขึ้นจากนักวิชาการหรือนักวิจัยคนเดียวเหมือนในอดีต แต่จะเกิดขึ้นจากงานวิจัยที่ต้องใช้นักวิจัยจำนวนมากในการทำงานเป็นทีม การรู้จักหน้าที่ของตนเองและของผู้อื่น พร้อมทั้งจะช่วยเหลือร่วมมือกับผู้ร่วมงาน สามารถรับฟังความคิดที่แตกต่างกันได้ มีความยุติธรรม และจริยธรรมในผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการทำงานวิจัย

เสรีภาพทางวิชาการจึงควรได้รับการคุ้มครองทั้งจากผู้บริหารของสถาบันการศึกษา และจากรัฐบาลเพื่อไม่ให้อาจารย์หรือนักศึกษาถูกคุกคามจากการเผยแพร่หรือทำการวิจัย การส่งเสริมให้มีเสรีภาพทางวิชาการนั้นไม่เพียงเฉพาะการเปิดโอกาสให้มีการศึกษาค้นคว้าได้อย่างกว้างขวางเสรีเท่านั้น ยังรวมไปถึงการจัดให้มีแหล่งการศึกษาค้นคว้าและเครื่องมือที่ใช้

สำหรับการศึกษาและวิจัยอีกด้วย การพิจารณามหาวิทยาลัยที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการนั้นจะพบว่า มหาวิทยาลัยแห่งนั้นมีแหล่งค้นคว้าทางวิชาการ เช่น ห้องสมุดที่มีหนังสือและสิ่งพิมพ์หลากหลาย มีฐานข้อมูลให้ใช้สืบค้น มีระบบติดต่อเชื่อมโยงเครือข่ายการค้นคว้าวิจัย มีห้องปฏิบัติการเครื่องมือและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัยไว้ช่วยงานวิจัย การให้เสรีภาพทางวิชาการของมหาวิทยาลัยจึงไม่ได้หมายถึงอิสระที่จะศึกษาค้นคว้าในเรื่องต่างๆ เท่านั้น แต่ยังรวมถึงการเอื้ออำนวยปัจจัยต่างๆ ที่ส่งเสริมให้มีการศึกษาค้นคว้าวิจัยและปัจจัยต่างๆ ที่กล่าวนั้น รวมถึงค่าตอบแทนทั้งในรูปตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงินให้แก่ผู้ทำการศึกษาวิจัยด้วย

การตรวจสอบทางวิชาการ (Academic Audit)

ในการดำเนินงานวิชาการนั้น การสร้างระบบให้เกิดมีวินัยทางวิชาการ และเสรีภาพทางวิชาการ เท่านั้นยังไม่เพียงพอในการประกันได้ว่าจะมีคุณภาพ จำเป็นต้องสร้างระบบให้มีการตรวจสอบทางวิชาการขึ้นเพื่อใช้ในการประเมินวินัยทางวิชาการ และเสรีภาพทางวิชาการ วัฒนธรรมของการประเมิน หรือการตรวจสอบทางวิชาการยังอยู่ในระยะเริ่มต้นของการพัฒนาในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย ในการสร้างระบบตรวจสอบทางวิชาการ ในสภาพปัจจุบันของสถาบันอุดมศึกษา หรือมหาวิทยาลัยของไทยที่เป็นของรัฐบาลต้องดำเนินควบคู่ไปกับการปรับหรือระบบสถาบันอุดมศึกษา โดยให้มีการกระจายอำนาจ (Decentralization) ลดระเบียบกฎเกณฑ์ (Deregulation) สร้างความคล่องตัว (Flexibility) สร้างระบบที่เชื่อถือได้ (Accountability) และการได้มาซึ่งผู้บริหารที่มีความสามารถและมีคุณธรรม

หลักการสำคัญของการตรวจสอบทางวิชาการเพื่อต้องการปรับปรุงและพัฒนา มิใช่เพื่อการจับผิด การสร้างความเข้าใจในระบบและวิธีการของการประเมินเพื่อการตรวจสอบทางวิชาการจึงเป็นความจำเป็น การที่มหาวิทยาลัยจะมีชื่อเสียงหรือมีความเป็นเลิศทางวิชาการได้ ต้องมีระบบตรวจสอบที่เข้มแข็ง มหาวิทยาลัยของไทยยังไม่มีวัฒนธรรมของการประเมินเพื่อการตรวจสอบทางวิชาการที่เข้มแข็งและยอมรับอย่างกว้างขวาง การสร้างวัฒนธรรมในองค์การใหม่จึงต้องใช้เวลาและฟันฝ่าอุปสรรคอย่างมาก แต่ถ้าอาจารย์และนักวิชาการได้เข้าใจจุดมุ่งหมายของการประเมินและต้องการพัฒนาวิชาการมุ่งสู่ความเป็นเลิศแล้ว ระบบการตรวจสอบทางวิชาการต้องมีขึ้นและเข้มแข็งพอจนเป็นหลักประกันได้ว่า คุณภาพทางวิชาการได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพ (Accreditation) ทั้งจากภายในประเทศและต่างประเทศหรือระดับสากล

กระบวนการตรวจสอบทางวิชาการเพื่อรับรองมาตรฐานคุณภาพผู้เขียนได้เสนอแนวคิดไว้ในวารสารวิชาการพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ปีที่ 4 ฉบับที่ 3 เดือนธันวาคม 2537 หน้า 3-7 และวารสารพัฒนาเทคนิคศึกษา ปีที่ 8 ฉบับที่ 20 เดือนตุลาคม ถึงเดือนธันวาคม 2539 หน้า 15-22 การตรวจสอบทางวิชาการทำให้เกิดหลักประกันมั่นใจว่าผู้สอนได้ทำการสอนในสิ่งที่ควรสอนอย่างมีประสิทธิภาพผู้เรียนได้รับสิ่งที่เรียน หรือได้เรียนรู้จนถึงระดับที่เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ภายใต้สถานการณ์และปัจจัย

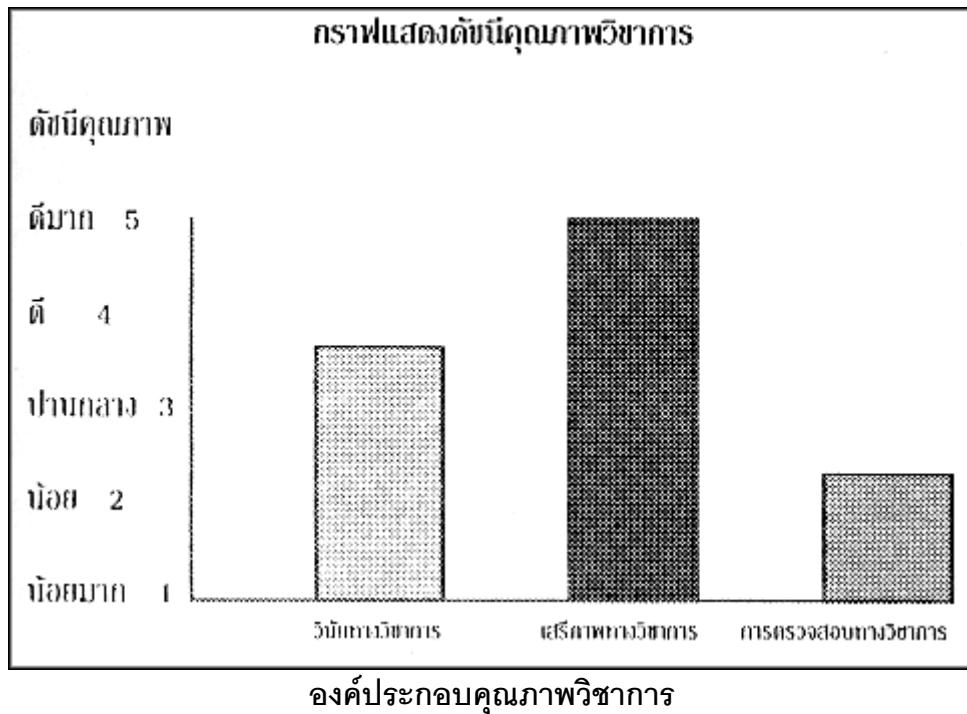
เงื่อนไขต่างๆ อย่างเหมาะสม การตรวจสอบทางวิชาการจึงมุ่งไปที่ 3 ประการสำคัญ ได้แก่ การสอนของครู การเรียนของผู้เรียน และสิ่งเอื้ออำนวยกระบวนการเรียนการสอนเป็นสำคัญ ในการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาผู้สอนมีอิสระและเสรีภาพที่จะสอนมาก ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถเป็นพื้นฐานที่จะศึกษาค้นคว้าในเรื่องต่างๆ ได้อย่างดี จึงมีความจำเป็นต้องตรวจสอบให้อยู่ในมาตรฐานของหลักสูตรที่กำหนดไว้เป็นอย่างน้อย และต้องพัฒนาปรับปรุงสิ่งเอื้ออำนวยกระบวนการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาด้วย

ดัชนีคุณภาพทางวิชาการ

การบ่งชี้คุณภาพทางวิชาการให้ชัดเจน อย่างละเอียดและถูกต้องที่สุด (Precision and Accuracy) นั้นทำได้ยากเนื่องจากเป็นคุณลักษณะเชิงคุณภาพ สิ่งที่สามารถทำได้อย่างคร่าวๆ คือ การแปลงคุณลักษณะเชิงคุณภาพนี้ให้เป็นเชิงปริมาณ เช่นเดียวกับการใช้ตัวเลขบอกระดับการบริการของโรงแรมชั้นดีที่สุดว่ามีคุณภาพระดับ 5 ดาว หรือการใช้ดัชนีตัวเลขบ่งชี้อุปกรณ์ไฟฟ้าที่มีประสิทธิภาพในการใช้งานและประหยัดไฟระดับสูงสุดคือ เบอร์ 5 เป็นต้น แนวคิดนี้สันนิษฐานว่ามาจากการจัดระดับประเมินค่าของ Likert หรือ Likert Scale ที่แบ่งไว้เป็น 5 ระดับ จาก 5 มากที่สุด ไปจนถึง 1 น้อยที่สุดที่ใช้ในแบบสอบถามเพื่อวัดเจตคติในด้านต่างๆ

จากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา การใช้ดัชนีบ่งชี้คุณภาพทางวิชาการในระดับบัณฑิตศึกษาสามารถใช้หลักการเดียวกับการใช้ตัวเลขเป็นดัชนีบ่งชี้คุณภาพของโรงแรมและอุปกรณ์ไฟฟ้าระดับ 5 ดาวได้เช่นกัน โดยระดับ 5 หมายถึง มีคุณภาพดีมาก ระดับ 4 มีคุณภาพดี ระดับ 3 มีคุณภาพปานกลาง ระดับ 2 มีคุณภาพน้อย และระดับ 1 มีคุณภาพน้อยมากต้องปรับปรุง โดยนำผลจากการประเมินการควบคุมคุณภาพภายใน (Internal Quality Control) ของแต่ละสถาบัน โดยกรรมการจากภายในสถาบัน และกรรมการจากภายนอกสถาบันตามหลักและวิธีการประเมินเพื่อการรับรองมาตรฐานคุณภาพ นำมาหาค่าเฉลี่ยในด้านต่างๆ จะทำให้ทราบถึงดัชนีคุณภาพทางวิชาการที่ได้รับการประเมินจากกรรมการได้ ตัวเลขที่ได้จะสามารถทำให้เห็นภาพของการควบคุมคุณภาพทางวิชาการของแต่ละสถาบันโดยจุดประสงค์เพื่อใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา

ตัวอย่าง โปรแกรมการศึกษาระดับปริญญาโทของสถาบันหนึ่ง ได้รับการประเมินจากคณะกรรมการในการควบคุมคุณภาพทางวิชาการในด้านวินัยทางวิชาการอยู่ในระดับ 4 ด้านเสรีภาพทางวิชาการอยู่ในระดับ 5 และการตรวจสอบทางวิชาการระดับ 3 ดัชนีคุณภาพทางวิชาการ จึงเป็น 4-5-3 แล้วนำไปแสดงในกราฟโดยมีค่าดัชนีเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4 หมายถึง ระดับคุณภาพทางวิชาการในระดับดี

ในการพิจารณาคุณภาพทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษาได้เสนอองค์ประกอบไว้อย่างน้อย 3 ประการ ได้แก่ วินัยทางวิชาการ เสรีภาพทางวิชาการ และการตรวจสอบทางวิชาการ ซึ่งอาจมีความแตกต่างจากการพิจารณาคุณภาพทางวิชาการระดับปริญญาตรี อาชีวศึกษาและระดับที่ต่ำกว่า ซึ่งอาจต้องพิจารณาองค์ประกอบอื่นๆ อีกเช่น การมีงานทำของผู้จบหลักสูตร ความสอดคล้องของความต้องการจากสังคมและบุคคล เป็นต้น และในการพิจารณา**ตัวชี้คุณภาพ** ในแต่ละองค์ประกอบเพื่อใช้ในการประเมินนั้น สถาบันการศึกษาแต่ละแห่งมีลักษณะการบริหารงานและการจัดการด้านการควบคุมคุณภาพภายในแตกต่างกัน จำเป็นต้องมีการวิเคราะห์**ตัวชี้คุณภาพ** เพื่อการประเมินในแต่ละสถาบัน และในแต่ละสาขาวิชาหรือโปรแกรมการศึกษาให้สอดคล้องกับลักษณะการบริหารและจัดการควบคุมคุณภาพภายในของแต่ละสถาบันหรือแต่ละสาขาวิชาด้วย

สรุป

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เป็นการจัดการศึกษาระดับสูง โดยพิจารณาเฉพาะผู้ที่เหมาะสมเท่านั้นให้เข้าศึกษา เพื่อสามารถพัฒนาให้เป็นผู้มีความสามารถเป็นผู้นำทางวิชาการในสาขาที่ศึกษาได้ การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต้องพิจารณาองค์ประกอบของคุณภาพทางวิชาการ เพื่อเป็นการประกันคุณภาพของการจัดการศึกษาให้เป็นที่เชื่อถือ ยอมรับ และยกย่องในความเป็นเลิศได้แก่ องค์ประกอบด้านวินัยทางวิชาการ เสรีภาพทางวิชาการ และการตรวจสอบทางวิชาการ ในการพิจารณาดังนี้คุณภาพทางวิชาการซึ่งเป็นลักษณะเชิงคุณภาพให้เป็นลักษณะเชิงปริมาณหรือตัวเลขบ่งชี้คุณภาพ เพื่อให้สามารถเข้าใจระดับของคุณภาพได้ง่ายขึ้น

แต่อย่างไรก็ตาม กระบวนการประเมินเพื่อได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการประกันคุณภาพทางวิชาการที่ต้องพัฒนาควบคู่ไปกับการรื้อปรับระบบสถาบันอุดมศึกษาของรัฐบาล ในการดำเนินการประกันคุณภาพทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษาจำเป็นต้องสร้างวัฒนธรรมของการประเมินเพื่อการตรวจสอบในเกิดขึ้นจึงจะทำให้ จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพทางวิชาการสัมฤทธิ์ผล แต่ละสถาบันการศึกษามีปรัชญา หลักการ และกระบวนการในการควบคุมคุณภาพภายในที่แตกต่างกัน ตัวชี้คุณภาพในแต่ละองค์ประกอบของแต่ละสถาบัน หรือแต่ละโปรแกรมการศึกษา จึงอาจมีความแตกต่างกันบ้าง จึงจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ลักษณะการควบคุมคุณภาพภายในของแต่ละสถาบันก่อนเพื่อกำหนดตัวชี้คุณภาพได้ถูกต้องสอดคล้องกับสภาพการบริหารและการจัดการของแต่ละสถาบัน ฉะนั้นเรื่องการประกันคุณภาพทางวิชาการของบัณฑิตศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจึงเพิ่งเป็นสิ่งเริ่มต้นเท่านั้น เรื่องนี้ยังไม่จบ

เอกสารอ้างอิง

- Achava-Amrung, Pomchulee. (1996). Quality Assurance : A Perquisite to Reinventing Higher Education, An abstract presented at the International Conference on Reinventing Higher Education, Organized by Faculty of Education, Chulalongkorn University and SEAMEO IHED, Imperial Hotel, Bangkok, Thailand, July 2-4, 1996.
- Ashenden, Dean, & Milligan, Sandra. (1995). "Rating, Ranking and Rubbish," The Weekend Australian, September 9-10, 1995.
- Chansa-ngavej, Chuvej. (1997). "Performance Indicators for Universities : A critical Evaluation," Department of Industrial Engineering, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand.
- Hayes, Michael. (1997). "Ranking University. An Overview of Purposes and Problems," The Australian Study Center, Kasetsart University, Bangkok, Thailand.
- Johnston, Ann Dowsett. (1996). "Measuring Excellence : Keeping an Implicit Promise to the Class of 2000,"
- บทความวิจัยในหนังสือรวมบทความสัมมนาทางวิชาการเรื่อง ดัชนีวัดผลสำเร็จของมหาวิทยาลัย จัดโดยสมาคมศูนย์วิชาการไทย-ออสเตรเลีย วันที่ 12 มิถุนายน 2540 ณ ห้องบอลรูม โรงแรมสยามอินเตอร์คอนติเนนตัล, หน้า 13-28.
- บทความวิจัยในหนังสือรวมบทความสัมมนาทางวิชาการเรื่อง ดัชนีวัดผลสำเร็จของมหาวิทยาลัย จัดโดยสมาคมศูนย์วิชาการไทย-ออสเตรเลีย วันที่ 12 มิถุนายน 2540 ณ ห้องบอลรูม โรงแรมสยามอินเตอร์คอนติเนนตัล, หน้า 1-12.

บทความวิจัยในหนังสือรวมบทความสัมมนาทางวิชาการเรื่อง ดัชนีวัดผลสำเร็จของมหาวิทยาลัย
จัดโดยสมาคมศุนย์วิชาการไทย-ออสเตรเลีย วันที่ 12 มิถุนายน 2540 ณ ห้องบอลรูม โรงแรม
สยามอินเตอร์คอนติเนนตัล, หน้า 34-37.